

Valtuusto 18.11.2024 § 105

§ 105

Espoon kaupungin eroaminen Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymästä

Valmistelijat / lisätiedot:
Pesonen Tiina
Kattelus Johanna
Pullinen Paula
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto päättää, että Espoon kaupunki eroaa Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Käsittely

Gestrin Gästrin kannattamana teki hylkäysehdotuksen.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kannatettu hylkäysesitys, jota ei voida yksimielisesti hyväksyä, on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Gestrinin ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 47 äänellä 27 ääntä vastaan, 1 äänestäessä tyhjää hyväksyi) kaupunginhallituksen ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) on ruotsinkielinen kuntayhtymä, joka omistaa ja ylläpitää kansanopistoa. VNF tarjoaa yksivuotisia opintoja, jotka valmistavat sekä jatko-opintoihin että työelämään, sekä lyhytkursseja.

Kuntayhtymään kuuluvat voimassa olevan perussopimuksen mukaisesti Raasepori (56,26 %), Kirkkonummi (12,5 %), Hanko (9,38 %), Inkoo (9,38 %), Kauniainen (3,12 %), Espoo (3,12 %), Vantaa (3,12 %) ja Siuntio (3,12 %). Suluissa on kunkin kunnan omistusprosentti perussopimuksen mukaisesti. Jäsenkunnista Vantaa, Kirkkonummi ja Hanko eroavat kuntayhtymästä.

Kuntayhtymän omistussuhteiden muutokset 1.1.2025

Syksyn 2023 varsinaisessa yhtymäkokouksessa Raaseporin äänienemmistöllä päätettiin omistajakuntien maksuosuuden nostamisesta. Sen lisäksi jäsenkuntien edellytettiin osallistuvan investointien rahoittamiseen. Tämän seurauksena Hanko (kaupunginvaltuusto 5.12.2023 § 69), Vantaa (kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 5) ja Kirkkonummi (kunnanvaltuusto 11.12.2023 § 101) ilmoittivat eroavansa kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen.

Espoo (valtuusto 11.12.2023 § 147), Kauniainen (kaupunginvaltuusto 18.12.2023 § 75), ja Inkoo (kunnanvaltuusto 18.12.2023 § 55) päättivät erota 1.1.2025 alkaen mikäli jäsenkuntien maksuosuus vuodelle 2024 nousee yli 10 prosenttia tai mikäli niiden tulisi osallistua investointien rahoittamiseen. VNF:n ylimääräisessä yhtymäkokouksessa 20.3.2024 hyväksyttiin muutettu talousarvio ja palautettiin jäsenkuntien maksuosuus vuoden 2023 tasolle 80 000 euroon. Lisäksi todettiin, että opisto ei aio anoa pääomaa investointeihin jäsenkunnilta. Näin ollen Espoon, Kauniaisten ja Inkoon valtuustojen joulukuussa 2023 asettamat ehdot kuntayhtymästä eroamiselle raukesivat.

Uuden perussopimuksen prosessi

VNF:n yhtymäkokouksessa 20.3.2024 perustettiin jäsenkuntien edustajista koostuva työryhmä, jonka tehtävänä oli muotoilla uusi perussopimus. Tavoitteena on ollut saada se voimaan 1.1.2025 alkaen. Espoon kaupungin edustaja työryhmässä on ollut konserniohjauksen kehittämispäällikkö Johanna Kattelus. Työryhmän muotoilema perussopimusluonnos hyväksyttiin kuntayhtymän hallituksessa 27.5.2024. Kuntayhtymä lähetti 29.8.2024 perussopimusluonnoksen jäljelle jääville jäsenkunnille Raasepori, Inkoo, Siuntio, Espoo ja Kauniainen hyväksyttäväksi ja allekirjoitettavaksi.

Siuntio (kunnanvaltuusto 11.12.2023 § 83) päätti alun perin erota kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen, mutta osallistui neuvotteluihin perussopimuksen muuttamisesta. Neuvottelujen ja uuden perussopimusluonnoksen seurauksena Siuntion kunnanvaltuusto kumosi aiemmin tehdyn päätöksensä erota kuntayhtymästä ja hyväksyi uuden perussopimuksen 1.1.2025 alkaen (2.9.2024 § 59).

Inkoon kunnanvaltuusto on myös hyväksynyt uuden perussopimuksen (9.9.2024 § 36).

Espoossakin päätösvalmistelu oli jo pitkällä, mutta jouduttiin keskeyttämään, kun 26.9.2024 saatiin tieto Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti muutetusta perussopimusluonnoksesta.

Kauniaisten kaupunki ei toistaiseksi ole vienyt asiaa päätöksentekoon, sillä esittelijä poisti asian esityslistalta (Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik 2.10.2024).

Raaseporin kaupungin toiminta asiassa

Kuntayhtymän hallituksessa on kuusi varsinaista jäsentä, joista puheenjohtaja sekä kaksi jäsentä edustavat Raaseporia. Kolme muuta varsinaista jäsentä ovat Inkoosta, Hangosta ja Kirkkonummelta. Espoolla ei ole edustajaa hallituksessa kuluvalle toimikaudella. Kaikkien Raaseporin edustajien paikalla ollessa kuntayhtymän hallitus hyväksyi 27.5.2024

uuden perussopimuksen luonnoksen. Tästä huolimatta Raaseporin kaupunginhallitus 9.9.2024 § 309 päätti yksimielisesti palauttaa asian.

Tämän jälkeen Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtaja lähestyi 19.9.2024 jatkavia jäsenkuntia sähköpostilla, jossa ehdotetaan, että perussopimusluonnosta voisi tarkentaa niin, että sellaiset päätökset, joilla on taloudellisia vaikutuksia, vaativat 2/3 enemmistön. Lisäksi kysytään vielä kuntayhtymän perustehtävien rajaamisesta mielipidettä. Sähköposti on oheismateriaalina.

VNF:n rehtori on lähettänyt 26.9.2024 kuntien hallitusten puheenjohtajille sekä perussopimuksen valmistelutyöryhmälle Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti muutetun perussopimusluonnoksen, jossa:

3 §:stä on poistettu kuntayhtymän koulutustehtävän tarkempi määritelmä. Sen sijaan viitataan vain yleisesti VNF:n kansanopiston ylläpitämislupa.

5 §:ssä todetaan, että jäsenkunnan äänimäärä ei kuitenkaan saa ylittää 40 % kokouksen kokonaisäänimäärästä ja että äänet jakautuvat seuraavasti:

Raasepori	40 %	(4 ääntä)
Inkoo	30 %	(3 ääntä)
Espoo	10 %	(1 ääni)
Kauniainen	10 %	(1 ääni)
Siuntio	10 %	(1 ääni)
Yhteensä	100 %	(10 ääntä)

Tähän kohtaan on Raaseporin pyynnöstä lisätty, että yhtymäkokouksen päätökseen vaaditaan äänestyksessä 2/3:n enemmistö.

Koska Raaseporilla olisi 40 % äänistä, niin VNF:n yhtymäkokous ei voisi jatkossa tehdä päätöksiä ilman Raaseporin kaupungin hyväksyntää. Rehtorin lähettämä, muutettu perussopimusluonnos on oheismateriaalina (punaisella merkityn tekstin rehtori on tarkoittanut poistettavaksi).

Tämän jälkeen Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtaja kirjelmöi uudelleen 3.10.2024 ja tarkensi tarkoituksensa, että 2/3:n enemmistö koskisi vain talouteen vaikuttavia päätöksiä. Joka tapauksessa edellä mainittu enemmistövaade koettiin haastavaksi sekä Espoossa että muualla. Päätöksenteko talouteen liittyvissä asioissa nähdään epävarmana ja huonosti ennustettavana jäsenkuntien kannalta.

Espoon päätösvalmistelun jo edettyä, iltapäivällä 21.10.2024 VNF:n rehtori toimitti työryhmälle vielä uuden luonnoksen perussopimuksesta, jossa äänivaltakohtaa on jälleen kerran muutettu ja jossa on myös huomioitu kuntalain vaatimuksia paremmin.

Kuntayhtymän tilanne ja Espoon tavoitteet

Espoon kaupunginvaltuuston aiemmassa kokouksikäsitellyssä 11.12.2023 § 147 todettiin jo VNF:n haastava tilanne. [Linkki valtuuston pöytäkirjaan \(avautuu uuteen ikkunaan\).](#)

Kansanopiston vuosikurssin opiskelijamäärä on pitkään ollut laskeva. Vuodesta 2010 vuoteen 2023 pitkien kurssien opiskelijamäärä on pudonnut tasaisesti noin kolmasosaan. Vastaava kehitys on nähtävissä suoritetuissa opintoviikoissa. VNF:n tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023 on oheismateriaalina. Tämän syksyn

opiskelijamäärä on 56. Espoosta opistossa on ollut viime vuosina 5-8 opiskelijaa.

Kuntayhtymän talous on laskevien opiskelijamäärien ja valtionosuuksien vuoksi haasteiden edessä. Myös kiinteistöjen korjausvelka tulee jatkossa rasittamaan kuntayhtymän taloutta. VNF:n hallitukselle esiteltiin 7.8.2024 kokouksessa kansanopiston rakennusten korjaussuunnitelma, jonka budjetti on 507 000 euroa. Kuntayhtymän hallintoon ja asiakirjoihin voi tutustua osoitteessa <https://vnf.fi/tietoa/hallinto/>.

Espoolaiset voivat valintansa mukaan opiskella VNF:n ylläpitämässä kansanopistossa riippumatta kuntayhtymän omistussuhteista. Espoon kaupungin strategia eli Espoo-tarina painottaa kuitenkin Espoon kaupungin alueella toimivien korkeakoulukampusten kehittämistä siten, että opiskelijat viihtyvät ja haluavat jäädä Espooseen. Tähän suuntaan tulee ohjata myös kaupungin resursseja. Vaikka yhteistyötä tehdään muidenkin toimijoiden kanssa, on perusteltua keskittyä koulutuksen tarjoamiseen omalla kaupunkialueellamme. Myös valtuuston 13.6.2022 päättämä päivitetty Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelma edellyttää, että konserniomistusten tarpeellisuus arvioidaan.

Kasvun ja oppimisen toimialan sekä Espoon kaupungin konserniohjauksen yhteinen näkemys on, että kaupungin oma kehitystarve, kuntayhtymän tilanne sekä Raaseporin kaupungin toiminta syksyn -23 yhtymäkokouksessa ja nyt perussopimuksen valmistelussa eivät luo edellytyksiä kuntayhtymän jäsenenä jatkamiselle.

Kuntayhtymästä eroaminen 1.1.2026 alkaen

Kuten edellä on perusteltu, esitetään, että Espoon kaupunki eroaa Samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Kuntalain 62 §:n mukaan jäsenkunta voi erota kuntayhtymästä. Jos muuta ei ole perussopimuksessa sovittu, eroaminen tapahtuu kalenterivuoden päättyessä jäsenkunnan ilmoitettua eroamisesta vähintään vuotta aikaisemmin.

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymän perussopimuksen 22 §:ssä todetaan, että mikäli jäsenkunta eroaa kuntayhtymästä, siirtyy osajäsenyyteen tai aikaisempaa suppeampaan osajäsenyyteen, sille suoritetaan yhtymäkokouksen päätöksellä kunnan osuus peruspääomasta tai osa siitä. Mikäli muut kunnat eivät lunasta eroavan jäsenkunnan pääomaosuutta, alennetaan peruspääomaa. Korvaus peruspääomaosuudesta suoritetaan tasasuuruusina erinä 10 vuoden aikana eron voimaantulosta lukien.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § 261

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto päättää, että Espoon kaupunki eroaa Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Käsittely

Harri Rinta-ahon estyneenä ollessa asian esitteli Timo Ketonen.

Gestrin Kajavan kannattamana teki seuraavan palautusehdotuksen:
Ehdotan, että asia palautetaan ja jatketaan neuvotteluja muiden kuntien kanssa sopimuksesta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 6 äänellä 9 ääntä vastaan hylänneen Gestrinin ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Äänestyslista § 105

Oheismateriaali

- Ei julkaista, Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtajan sähköposti 19.9.2024, sisältää henkilötietoja
- Perussopimusluonnos, saapunut 26.9.2024
- Perussopimusluonnos, saapunut 21.10.2024
- Revisionsnämndens utvärderingsberättelse 2023 (ilman allekirjoituksia)

Tiedoksi